

ЗАТВЕРДЖЕНО
Протокол засідання Правління
ГО «Навчай для України»
від 19 січня 2026 р. №19/01/26

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «НАВЧАЙ ДЛЯ УКРАЇНИ»

ПРОГРАМА

підготовки академічних менторів-волонтерів

із числа студентів та молодих фахівців

для подолання освітніх втрат учнів 5–11 класів в умовах онлайн-навчання

(Програма «СтудМентор»)

Київ 2026

Розробники:

Юлія Білик, проєктна менеджерка ГО "Навчай для України", співавторка онлайн-курсу «Як стати ментором для школярів».

Тетяна Швець, доктор педагогічних наук, керівниця навчально-дослідницького відділу ГО «Навчай для України», директорка програм в «International Academy of Tutoring», тьюторка II ступеня, сертифікована «International DVV Ukraine» тренерка дорослих.

Христина Бедрій, менеджерка освітніх програм ГО «Навчай для України», сертифікована та акредитована в «Collegium Wratislaviense» (Польща) тьюторка II ступеня, супервізорка тьюторів, тренерка «International Academy of Tutoring».

Ольга Казакова, експертка з досліджень у сфері МНПSS та доказових практик в освіті ГО «Навчай для України», сертифікована та акредитована в «Collegium Wratislaviense» (Польща) тьюторка II ступеня, супервізорка тьюторів, тренерка «International Academy of Tutoring», клінічна психологиня та акредитована гештальт-терапевтка (EAGT).

Наталія Івашура, дефектологиня, старша викладачка кафедри спеціальної педагогіки і психології та інклюзивної освіти КЗ "Харківська гуманітарно-педагогічна академія"; керівниця ГО "Особлива майстерня - Мистецтво для аутизму"; психолог для родин, які виховують дітей з інвалідністю; віце президентка ГС «Мережа Батьківських Організацій».

Дар'я Дубович, менторка, фасилітаторка команд і підтримки освітніх програм для дітей та молоді; реалізаторка тренінгів, супервізій та проєктів на національному рівні, зокрема у співпраці з освітніми та молодіжними організаціями.

Ярина Дегтяр, безпекова менеджерка, координаторка напрямку роботи зі спільнотами ГО "Феміністична майстерня", фахівчиня з протидії гендерно зумовленому насильству.

Напрямок підвищення кваліфікації: подолання освітніх втрат здобувачів освіти у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) та психосоціальна підтримка під час навчання здобувачів освіти у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання).

Розроблено на основі типової програми: Програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) за темою «Навчання в умовах викликів: інструменти подолання освітніх втрат і підтримки учасників освітнього процесу», затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 28.10.2025 № 1415.

Термін дії програми: Термін дії програми: з 01.06.2026 року до 01.06.2031 року

Рецензент(и):

Кравченко Олена Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, провідний науковий співробітник відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти та освіти дорослих імені Івана Зязюна НАНП України

Васиньова Надія Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри публічної служби й управління навчальними закладами, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми Масштабна збройна агресія країни-окупанта проти України зумовила глибоку дестабілізацію освітнього процесу: велика кількість дітей у прифронтових та постраждалих регіонах зазнали значних освітніх втрат. Перехід до онлайн-формату навчання, вимушене переміщення учнів і педагогів, психоемоційне навантаження – усе це потребує нових форм підтримки здобувачів освіти, зокрема персоналізованого академічного менторингу. Програма «СтудМентор» ГО «Навчай для України» залучає студентів та молодих фахівців до інтелектуального волонтерства. Підготовлені ментори проводять онлайн-заняття у малих групах, допомагаючи учням 5–11 класів заповнити прогалини в знаннях, сформувати навчальні навички та отримати психосоціальну підтримку. Дана програма визначає стандартизовані вимоги до підготовки академічних менторів, забезпечуючи якість і систематичність цієї діяльності в контексті реформи «Нова українська школа».

Програму укладено відповідно до положень законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України, зокрема постанови Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800 (зі змінами), Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ МОН від 29.08.2024 № 1225), інших нормативно-правових актів у сфері освіти.

Цільова група: студенти закладів вищої освіти, молоді фахівці, вчителі – учасники/-ці програми академічного менторингу «СтудМентор» (виконується ГО «Навчай для України» в межах актуальних проєктів), які проводять або планують проводити онлайн-заняття для учнів 5–11 класів.

Обсяг (тривалість): 80 годин / 2,6 кредита ЄКТС

Особливості реалізації програми: зміст Програми може реалізовуватися поетапно (блоками/хвилями) відповідно до циклів волонтерської діяльності. Блок теоретично-тренінгового навчання проводиться до початку практики з учнями; супервізійний та практичний блоки реалізуються паралельно упродовж 8-тижневої хвилі менторської підтримки. До викладання залучаються фахівці з тьюторингу, менторингу, психологічної підтримки та предметних методик, які пройшли відповідну підготовку.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (дистанційна).

Мета підвищення кваліфікації: формування у менторів-волонтерів системи знань, умінь та навичок, необхідних для ефективного проведення онлайн-занять із подолання освітніх втрат учнів 5–11 класів на засадах менторського підходу, педагогіки партнерства та психосоціальної підтримки.

Завдання підвищення кваліфікації:

- сформувати розуміння сутності академічного менторингу, його відмінності від репетиторства та традиційного навчання;
- розвинути комунікативні компетентності: активне слухання, ефективні запитання, конструктивний зворотний зв'язок;

- навчити виявляти освітні прогалини учнів та будувати індивідуальні маршрути навчання;
- опанувати методики організації занять із подолання освітніх втрат в онлайн-форматі;
- сформувати навички роботи з учнями різних вікових груп і дітьми з особливими освітніми потребами;
- опанувати принципи травма-інформованого підходу та психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу;
- забезпечити дотримання стандартів безпеки дітей та реагування на випадки гендерно-зумовленого насильства;
- закріпити теоретичні знання у практиці підготовки та проведення циклу занять під супервізією.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться (відповідно до освітньо-кваліфікаційних вимог та стандартів менторської діяльності):

- предметно-методична (А2);
- психологічна (Б1);
- оцінювально-аналітична (Г3);
- компетентність педагогічного партнерства (Б3).

Очікувані результати підвищення кваліфікації. За результатами навчання учасник/-ця:

- пояснює сутність академічного менторингу, його принципи та відмінності від репетиторства;
- виявляє освітні прогалини учнів та будує індивідуальні маршрути навчання;
- застосовує техніки активного слухання, ефективних запитань і конструктивного зворотного зв'язку;
- планує та проводить онлайн-заняття з надолуження знань у малих групах відповідно до структури менторського заняття;
- використовує цифрові інструменти, карти предметів і маршрутні листи в підготовці та проведенні занять;
- застосовує травма-інформований підхід та методи психосоціальної підтримки учасників освітнього процесу;
- адаптує навчальний матеріал і методи роботи до вікових та особливих потреб учнів;
- дотримується стандартів безпеки дітей та реагує на випадки гендерно-зумовленого насильства;
- рефлексує власну практику та вдосконалює навички на основі супервізійного зворотного зв'язку.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації. Умовою успішного завершення курсу є відвідування не менше 80% аудиторних занять; виконання

практичних завдань під час занять; проведення повного циклу онлайн занять з учнями/ученицями відповідно до визначеного предмету; участь в супервізіях.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: сертифікат підвищення кваліфікації.

Вартість: безкоштовно

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено навчання онлайн у формі тренінгів, перегляду освітнього серіалу, проходження супервізій, самостійне розроблення уроків відповідно до освітньої галузі та вікової категорії учнів, з якими працюють або планують працювати ментори. Зміст програми складається з 2 модулів та 12 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі проходять супервізійну зустріч зі своїм методистом. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, — 100 балів. Прохідний бал — 60. Учасники, які успішно пройшли навчання та провели всі заняття, відвідали супервізії, отримують сертифікат. Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 80 год, з них: год — 9 лекційні заняття, 50 год — практична робота, 19 год — самостійна робота, 2 год — контрольні заходи.

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА АКАДЕМІЧНОГО МЕНТОРА					
Тема 1.1. Онлайн-серіал «Як стати ментором для школярів» (Дія.Освіта)	-	-	3	-	3
Тема 1.2. Вступ до програми та професійна ідентичність ментора	3	-	-	-	3
Тема 1.3. Комунікативні навички та педагогіка партнерства	1	2	-	-	3

Тема 1.4. Робота з супротивом. Ненасильницьке спілкування	1	2	-	-	3
Тема 1.5. Індивідуалізація та структура освітнього заняття	1	2	-	-	3
Тема 1.6. Вікові особливості та предметно-методичні інструменти	1	2	-	-	3
Тема 1.7. Інклюзивність та безпека в освітньому процесі	1	2	-	-	3
Тема 1.8. Методики організації занять із надолуження знань	1	2	-	-	3
Разом за модулем	9	14	3	-	26
МОДУЛЬ 2. ПЕДАГОГІЧНА ІНТЕРНАТУРА: СУПЕРВІЗІЇ ТА ПРАКТИКА					
Тема 2.1. Групові предметні супервізії	-	14	-	-	20
Тема 2.2. Індивідуальні супервізії (відвідування занять)	-	6	-	-	6
Тема 2.3. Самостійна підготовка до занять	-	-	16	-	12
Тема 2.4. Проведення занять для учнів 5–11 класів	-	16	-	-	16
Разом за модулем	-	36	16	-	52
Підсумкові заходи				2	
Усього	9	50	19	2	80

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА АКАДЕМІЧНОГО МЕНТОРА

Тема 1.1. Онлайн-серіал «Як стати ментором для школярів» (Дія.Освіта).

Самостійне опрацювання серіалу на платформі Дія.Освіта (підтверджується сертифікатом платформи). Ключові питання: сутність менторингу, роль і межі ментора; взаємодія «ментор–менті»; нейродидактика та сучасні підходи до навчання в контексті НУШ; мотивація до навчання та підтримка внутрішньої мотивації; техніки комунікації (активне слухання, якісні запитання, зворотний зв'язок); мислення зростання та стійкість до невдач; перша психологічна допомога, саморегуляція, самоемпатія; особистісний розвиток через підтримку інших.

Тема 1.2. Вступ до програми та професійна ідентичність ментора.

Концепція інтелектуального волонтерства. Особливості програми «СтудМентор»: цільова аудиторія, формат, цикли. Роль цінностей та особистісної цілісності у менторській діяльності. Відмінності академічного менторингу від репетиторства та тьюторингу. Очікування від ментора/-ки: компетентності, відповідальності, межі.

Тема 1.3. Комунікативні навички та педагогіка партнерства

Практики активного слухання як основа безпечної взаємодії. Формулювання ефективних відкритих запитань для розвитку мислення. Конструктивний зворотний зв'язок, орієнтований на мислення зростання. Педагогіка партнерства: рівноправна взаємодія, повага, довіра.

Тема 1.4. Робота з супротивом. Ненасильницьке спілкування

Природа і причини супротиву у взаємодії з дітьми. Техніки роботи із супротивом без примусу. Модель ненасильницького спілкування (ННС): потреби, спостереження, почуття, прохання.

Тема 1.5. Індивідуалізація та структура освітнього заняття

Поняття освітньої прогалини. Діагностика навчального досвіду учнів: інструменти виявлення прогалин. Карта предмета та маршрутний лист як інструменти індивідуалізації. Постановка освітніх цілей у співпраці з учнями. Структура менторського заняття з елементами психосоціальної підтримки: привітання, активація, основна частина, рефлексія, завершення.

Тема 1.6. Вікові особливості та предметно-методичні інструменти

Психолого-педагогічні особливості учнів 5–7 та 8–11 класів: пізнавальна сфера, мотивація, соціальна взаємодія. Принципи роботи у малих групах в онлайн-форматі. Цифрові інструменти для онлайн-занять (Zoom, Miro, Jamboard, Kahoot, Mentimeter, Padlet тощо). Практика організації першого заняття з групою.

Тема 1.7. Інклюзивність та безпека в освітньому процесі

Принципи інклюзивного підходу в онлайн-навчанні. Робота з дітьми з особливими освітніми потребами: базові адаптації та практичні інструменти.

Стандарти безпеки дітей у волонтерській та освітній діяльності. Протоколи реагування на випадки гендерно-зумовленого насильства та кризових ситуацій.

Тема 1.8. Методики організації занять із надолуження знань

Практичні підходи до заповнення освітніх прогалів: концентрація на ключових поняттях, скорочення та інтеграція матеріалу, диференціація завдань. Криголами та техніки залучення уваги. Листи самооцінювання учнів. Методи рефлексії наприкінці заняття. Адаптація навчального контенту відповідно до освітньої галузі. Рефлексія: значення, види та практичні способи. Рефлексія учасників тренінгового інтенсиву — підбиття підсумків, визначення наступних кроків. Формати супервізійної підтримки у програмі: групові предметні, індивідуальні. Спільнота менторів як ресурс підтримки та розвитку.

МОДУЛЬ 2. ПЕДАГОГІЧНА ІНТЕРНАТУРА: СУПЕРВІЗІЇ ТА ПРАКТИКА

Тема 2.1. Групові предметні супервізії

Методична підтримка у викладанні шкільних предметів (англійська мова, українська мова, математика, фізика, хімія, географія, біологія, історія України, інформатика). Аналіз складних педагогічних ситуацій, планування занять разом із наставниками/-цями. Обмін досвідом у групі менторів/-ок.

Тема 2.2. Індивідуальні супервізії

Безпосереднє відвідування заняття ментора/-ки наставником/-цею з наступним зворотним зв'язком. Аналіз сильних сторін та зон розвитку. Постановка особистих цілей удосконалення.

Тема 2.3. Самостійна підготовка до занять

Розробка опорних конспектів та планів занять. Добір і створення навчального контенту з використанням методичних матеріалів програми (шаблони планів, карти предметів, приклади завдань). Вивчення дидактичних матеріалів для відповідної освітньої галузі.

Тема 2.4. Проведення занять для учнів 5–11 класів

Проведення циклу онлайн-занять у малих групах до 6 учнів (5–11 класи), 2 рази на тиждень по 45 хвилин, упродовж 8-тижневої хвилі. Реалізація індивідуальних освітніх маршрутів учнів. Моніторинг прогресу, збір зворотного зв'язку, коригування підходів.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників: постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/800-2019-п>

4. Державний стандарт базової середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/898-2020-п>
5. Про затвердження Положення про психологічну службу в системі освіти України: наказ МОН України від 22.05.2018 № 509. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>

Основна література

6. Курс «Як стати ментором для школярів». Дія.Освіта, 2023–2025. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/how-to-become-a-mentor-for-schoolchildren>
7. Бичко Г., Терещенко В. Навчальні втрати: сутність, причини, наслідки та шляхи подолання. УЦОЯО, 2023. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Learning-losses_Ukraine.pdf
8. Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України: методичні рекомендації / за ред. О. М. Топузова. Київ : Педагогічна думка, 2023. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2023/10/Osvitni_vtraty.pdf
9. Психосоціальна підтримка учасників освітнього процесу: навчально-методичний посібник / Андрєєнкова В. Л. та ін., 2023. URL: <http://surl.li/juzzul>
10. Рекомендації щодо організації програм з надолуження освітніх втрат. UNICEF, 2023. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2023/07/31/Unicef.Immediate.actions.frame.proofreading.ua.1-31.07.2023.pdf>
11. Тьюторські інструменти для вчителя в школі. Досвід реалізації проекту «Освітній Суп» від ГО «Навчай для України», 2024. URL: <https://teachforukraine.org/wp-content/uploads/2024/07/Tyutorski-instrumenty-dlya-vchytelya-v-shkoli.pdf>
12. Програма шкільного наставництва в Україні / British Council, 2024. URL: https://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/programa_shkilnogo_nastavnictva_v_ukrayini.pdf

Додаткова література

13. Безкоштовні посібники для вчителів задля надолуження освітніх втрат у школах. URL: https://teachforukraine.org/educational_recovery_materials/
14. Minimum Standards for Education: Preparedness, Response, Recovery. INEE, 2024. URL: <https://inee.org/sites/default/files/resources/INEE%20Minimum%20Standards%202024%20v2.6%20Web.pdf>
15. Курс «Тьюторинг у школі». Дія.Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/tutoring-at-school>
16. Курс «Класний виклик: початок учителювання». Дія.Освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/classroom-challenge-starting-to-teach>
17. Вебінар «Карта розвитку як інструмент наставництва». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=xSRbFf7bGW0>

